

1. Straksovertagelse fra far til søn
2. Glidende generationsskifte fra far til søn
3. Glidende generationsskifte til den unge landmand fra tredjemænd
4. Straksovertagelse fra tredjemænd
5. Generationsskifte ved driftsfællesskab
6. Selskabsdannelse

Modelberegninger demonstrerer fordele og ulemper ved generationsskiftemodellerne for samme type bedrift med det samme udgangspunkt. Forskelligheden i de to bedrifter og de mange scenarier har påvist så mange faktorer i hvert enkelt generationsskifte, der skal tages hensyn til, at det er vanskeligt at generalisere. Det kan dog udrages, at familiegenerationsskifterne selvfølgelig er de nemmest gennemførlige, hvis der er egenkapital nok i bedriften. Hvis ikke, vil de ligne ikke-familiegenerationsskifterne, hvor der er de største problemer.

Hvis bedriften er stor i forhold til den unges startkapital, er et glidende generationsskifte umiddelbart en anbefalelsesværdig løsning, fordi fleksibiliteten er så stor, at det åbner for forskellige muligheder hen ad vejen mod endelig overtagelse. Både finansielt og driftsmæssigt gives den unge landmand lejlighed til at vise driftslederevner, som kan være afgørende for tilstrækkelige kreditter.

En anden generationsskiftemodel, der også er gennemførlig i mange tilfælde, er driftsfællesskab, fordi flere deltagere i forening kan skaffe et større egenkapitalgrundlag, samtidig med at der produktionsmæssigt er mange muligheder for synergi og størdriftsfordele.

Selskabsformen er også en reel mulighed at anvende i forbindelse med generationsskifte mellem to tredjemænd. I et selskab gives mulighed for at succedere i den udskudte skat, der jo er en gratis finansieringskilde. Dertil kommer, at den unge landmands udbetaling er begrænset til egenkapitalen i selskabet, som i princippet kan reduceres til aktiekapitalen eller anpartskapitalen. Endelig er metoden fleksibel, idet den unge landmand kan købe et vilkårligt antal aktier på et vilkårligt tidspunkt.

Fri handel mellem to tredjemænd kræver en stor startkapital, gerne 10 pct. af balancen plus meget adækvate driftslederevner. Fri handel vil være mere risikabelt for kreditgiver end de forrige generationsskiftemodeller. En svineejendom kræver større startkapital end en kvægeejendom, fordi risikoen i finansieringsmæssig forstand er signifikant større.

De generationsskiftemodeller, der tilsyneladende klarer sig bedst – dvs. i modelberegningerne (red.) – er samarbejdsmodeller, enten samarbejde mellem flere unge landmænd i driftsfællesskab eller samarbejde mellem den unge og den gamle landmand i et glidende generationsskifte. Begge former for samarbejde kan være i selskabsregi, men behøver ikke være det. Samarbejde på den ene eller anden måde er blevet mere udbredt i de seneste år, end det var i begyndelsen af 90'erne, fordi mange landmænd har indset nytten af det. Samarbejde vil formentlig vinde stadig større udbredelse fremover, fordi kravene til finansiering og driftsledelse vil vokse.

Budgetsimuleringsmodellerne demonstrerer, at selv beskedne forbedringer i effektivitet, i rentefod eller i privatforbrug hver især har en signifikant betydning for den økonomiske og finansielle udvikling. Det viser, at adækvat driftsledelse er bestemmende for, om udviklingen ender som succes eller fiasko. Og det viser, at kreditor på en eller anden måde må sikre sig kendskab til landmandens driftslederevner.

Dansk landbrug står over for større finansieringsproblemer end konkurrenterne i EU, idet såvel renteudgifter som gældsandel er dobbelt så stor som gennemsnittet. Specielt vanskelig er situationen for nyetablerede. En ny hollandsk undersøgelse viser, at generationsskifte er signifikant vanskeligere i Danmark end i en række af de øvrige lande i EU. Det er på den baggrund ønskeligt at lette generationsskiftet i Danmark.

Af særlig relevans for YJ-ordningen indgår i sammendraget:

»YJ- lån kunne gøres til et brugbart finansieringsalternativ ved erhvervelse af større bedrifter ved at ændre på grænserne, så der kan lånes mere end 1.050.000 kr. og hæve den tilskudsberettigede del til mere end 500.000 kr. Som det er nu, virker YJ- lånene mere som en social foranstaltning end som et egentligt finansieringsalternativ.«...

»En rådgivningspakke, der er lavet, så der også følges op i årene efter etablering, kan også være behjælpelig i tiden umiddelbart efter generationsskiftet.«